Ankenævnet *for* Forsikring

Den 3. juli 2018 blev i sag nr. 92089:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Topdanmark Forsikring A/S
Borupvang 4
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har ulykkesforsikring i Topdanmark Forsikring A/S. I klageskemaet af 19/3 2018 til nævnet hedder det bl.a.:

> **"Kort redegørelse for sagen**
> Den 1. september 2015 var [klageren] på en gåtur langs stranden i …, hvor klager faldt over en planke og landede på højre skulder. Dette medførte, at klager pådrog sig et traume med omgående smerter. Billede af ulykkesstedet, herunder omtalte planke, vedlægges som sagens bilag 1. Efter faldet fik klager betydelige smerter i højre skulder.
>
> Klager kontaktede sin læge grundet stærke smerter. Grundet travlhed hos lægen, var det først muligt for klager at blive tilset den 22. september 2015. Grundet klagers fortsatte gener efter faldet, henvistes klager til røntgenundersøgelse og ultralydsscanning. Denne undersøgelse blev foretaget i … den 12. november 2015. Billeddiagnostisk epikrise med svar på røntgen samt ultralydsundersøgelse vedlægges som bilag 2.
>
> Klager var endvidere til vurdering i Ortopædkirurgisk Ambulatorium den 12. april 2016. Vurderingen vedlægges som bilag 3. Undersøgelserne viste bl.a., at der var stor skade på muskulaturen i skulderleddet, herunder at der forelå total afrivning af 3 ud af 4 muskler i rotator cuffen. Som følge af de vedvarende gener efter faldet den 1. september 2015 anmeldte klager skaden til sit ulykkesforsikringsselskab, Topdanmark Forsikring (fremover kaldet selskabet).
>
> Selskabet vurderede, at der forelå følger efter forudbestående sygdom, hvorfor selskabet afviste at dække skaden. Selskabets afvisningsbrev af 15. marts 2016 vedlægges som sagens bilag 4. På selskabets foranledning, blev sagen forelagt for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, hvor det blev vurderet, at der ikke forelå årsagssammenhæng mellem sagsøgers skulderskade og faldet. I forbindelse med at sagen blev forelagt Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, blev der ikke indhentet en

speciallægeerklæring, og sagen blev vurderet på det relativt sparsomme lægelige materiale i sagen. Udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vedlægges som bilag 5.

Til belysning af klagers gener efter ulykken, indhentede klager en speciallægeerklæring fra ortopædkirurg med speciale i ortopædkirurgi, ... Speciallægeerklæring vedlægges som sagens bilag 6. Af speciallægeerklæringen fremgår, at der er overensstemmelse mellem de anførte klager og de objektive fund. Endvidere fremgår det at: 'Skadelidtes aktuelle gener er en sandsynlig følge af ulykkestilfældet i september 2015'. Det fremgår endvidere at, klager inden faldet har fået konstateret artrose. Dette var dog uden egentlige skuldersmerter, og klager var – uanset artrose – velfungerende og en aktiv golfspiller.

Klager fremsendte en kopi af speciallægeerklæringen til selskabet og anmodede selskabet om at revurdere sagen. Kopi af klagers anmodning om revurdering vedlægges som sagens bilag 7. Selskabet fastholdt dog, at selskabet ikke ville dække skaden, og selskabet henviste i den forbindelse til den tidligere begrundelse. Selskabets skrivelse af. 31. august 2017 vedlægges som bilag 8.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?
Topdanmark Forsikring tilpligtes at anerkende erstatningspligten i forbindelse med klagers skulderskade og faldet i … den 1. september 2015."

Selskabet har i brev af 4/4 2018 til nævnet bl.a. anført:

"[Klageren] klager over afvisning af skuldergener efter skaden i september 2015. Hun er forsikret på ulykkesforsikring med dækning for varigt mén på 5% eller derover.

Sagens forløb:
Den 21. januar 2016 modtager vi anmeldelse om, at … er kommet til skade i begyndelsen af september 2015. Hun er faldet på en strand over en planke og slået højre arm og skulder. Sammen med anmeldelsen har hun indsendt resultat af røntgen, som viser udtalt arthose i skulderen og bristning af sener. Desuden en kopi af henvisning til fysioterapi behandling som beskriver, at hun har haft symptomer gennem 2 år i skulderen.

Vi ønsker yderligere oplysninger til belysninger af de symptomer, som er relateret til hendes fald, derfor kontakter vi hendes læge.

Efter modtagelse af oplysningerne fra lægen kan vi se af oplysningerne, at der ikke er beskrevet noget om hendes fald. Derimod er der oplysninger om konsultationer forud for skade med information om højresidig frossen skulder.

Den 22. september 2015 er første konsultation efter uheldet. Her beskriver lægen kun, at hun er plaget af smerter og nedsat bevægelighed. Der er ingen oplysninger om, at symptomer er fremkommet eller forværret grundet et fald.

Da vi ikke kan se nogen dokumentation for hendes tilskadekomst, og hun desuden havde udfordringer med skulderen forud for den anmeldte skade, afviser vi dækning for symptomerne den 15. marts 2016.

Kunden klager efterfølgende over afgørelsen. Hun mener, at der tydeligt er oplysninger om sammenhængen mellem uheldet og hendes skader i skulderen. Vi fastholder afgørelsen overfor kunden den 15. april 2016, vi henviser til de manglende oplysningerne i journalen om hendes fald og de forudgående symptomer i skulderen. Vi henviser hende til klagemuligheden via Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.

Dernæst modtager vi en klage via direktionen over afgørelsen. Vi gennemgår igen sammen med vores rådgivende lægekonsulent, og den 18. maj 2016 fastholder vi afgørelsen overfor hende.

Vi lægger igen vægt på den manglende dokumentation af uheldet og de forudbestående symptomer fra skulderen. Vores ortopædiske lægekonsulent udtaler, at skaderne på ledbånd/senerne godt kan opstå uden et traume, hvis der er tale om svækket (degenerative) sener.

Derfor fastholder vi vores afgørelse i sagen, og vi henviser hende til hendes klagemuligheder via Ankenævnet for Forsikring.

Kunden ønsker imidlertid at gøre brug af hendes mulighed for at få sagen vurderet i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES). Hun indbetaler gebyret, og vi sørger for at sende alle oplysningerne til AES.

Den 22. november 2016 modtager vi vurdering fra AES. Det varige mén er vurderet til mindre end 5%. De lægger ligeledes vægt på, at der mangler dokumentation for skaden + hendes problemer med skulderen forud for faldet. AES finder ikke en dokumenteret årsagssammenhæng mellem faldet og de nuværende symptomer fra skulderen.

Vi meddeler derfor kunden den 6. december 2016, at vi slutter sagen, idet vi er enige i den vurdering, som AES er kommet frem til.

Den 5. april 2017 modtager vi brev fra hendes advokat, som anmoder om en revurdering af sagens udfald. Vi gennemgår sagen igen, og vi finder ikke anledning at ændre afgørelsen, hvilket vi meddeler advokaten den 24. april 2017.

Herefter modtager vi resultatet af en speciallæge undersøgelse, som advokaten har foranlediget. Erklæringen beskriver fint hendes nuværende symptomer, men vi kan ikke se, at overlægen har taget højde for den manglende dokumentation for skaden.

Derfor fastholder vi afgørelsen, idet vi fortsat mener, at det er overvejende sandsynligt, at der er andre årsager til hendes skulderskade gener, idet afrivning af senerne godt kan ske i en svækket skulder uden et dækningsberettiget ulykkestilfælde.

Vi henviser igen til klagemuligheden via Ankenævnet for Forsikring. Den 22. marts 2018 modtager vi hendes klage.

Vi ønsker at fastholde afgørelsen
Efter fornyet gennemgang af sagens oplysninger finder vi ikke grundlag for at ændre vores afgørelse. Vi mener ikke, at bevisbyrden for et ulykkestilfælde er løftet. Der er ikke oplysninger i journalen om hendes tilskadekomst efter de første konsultationer ved lægen. Der er blot en præcise-

ring af, hvilke udfordringer skulderen giver hende, der er heller ikke beskrevet noget om en forværring, som en skade kunne forårsage.

Der er også beskrevet symptomer fra skulderen forud for den anmeldte skade, lægen omtaler det som en frossen skulder. Røntgenbeskrivelsen viser udtalt slidgigt i skulderen + overrivning af flere sener. Vores ortopædkirurgiske lægekonsulent oplyser, at overrivning af sener ofte sker i degenereret skuldre uden et traume.

Efter fornyet vurdering af oplysningerne ønsker vi at fastholde afgørelsen, og vi er fortsat enige i den vurdering, som AES er kommet frem til.

Det ændrer ikke noget, at der er lavet en speciallæge undersøgelse efterfølgende, som ikke tager højde for dokumentation for ulykkestilfældet."

Klagerens advokat har i brev af 20/4 2018 til nævnet bl.a. bemærket:

"Jeg har nu drøftet Topdanmark Forsikrings skrivelse af den 4. april 2018 med klager. Jeg har hertil følgende bemærkninger.

Det er korrekt, at klagers egen læge ikke har omtalt faldet i …, og at klager forinden faldet den 1. september 2015 har haft mindre gener i skulderen grundet klagers artrose. Inden faldulykken har klagers skulder dog været velfungerende med normalt bevæg-omfang, og der har ikke været tale om nævneværdige smerter, men blot ømhed i skulderen i visse perioder. Der er således ikke tale om samme former for gener, og som tidligere nævnt fastholder jeg derfor, at der derfor foreligger to separate skader i samme område.

På trods af at klagers egen læge ikke omtaler faldulykken, er det, ifølge klager, lægens vurdering, at klagers skulder skal røntgenundersøges hurtigst muligt, hvilket kan indikere, at der er hændt en begivenhed, som har medført gener ud over "de ikke-nævneværdige smerter". Som dokumentation for ulykken kan der endvidere henvises til bilag 1 i klagen for Ankenævnet for Forsikring, som viser ulykkesstedet, hvor klager har pådraget sig de omtalte gener.

Topdanmark Forsikring henviser i sin bemærkninger til selskabets ortopædiske lægekonsulent, som har udtalt, at det er muligt, at skaderne på klagers sener kan opstå uden et traume, såfremt der er tale om degenerative sener. Som modsvar hertil skal jeg henvise til speciallægeerklæringen, hvori det er oplyst, at der er overensstemmelse mellem de anførte klager og objektive fund. Endvidere fremgår det af speciallægeerklæringen, at klagers nuværende gener er en sandsynlig følge af faldulykken i september 2015. Det er altså, jf. Topdanmark Forsikrings bemærkninger, muligt, at klagers gener kan være opstået uden et traume. Dog kan det udledes af speciallægeerklæringen, at generne formentlig skyldes ulykken. Efter speciallægeerklæringen kan det således lægges til grund, at klagers nuværende gener ikke skyldes forværring af forudbestående gener, da de nuværende gener skyldes faldulykken og ikke klagers artrose.

Som følge af ovenstående fastholder jeg, at der den 1. september 2015 er sket et dækningsberettiget ulykkestilfælde, og at der foreligger årsagssammenhæng mellem faldulykken og klagers nuværende gener, hvorfor Topdanmark Forsikring skal anerkende erstatningspligten."

Selskabet har i brev af 25/4 2018 til nævnet bl.a. bemærket:

> "Vi fastholder, at det er væsentligt at løfte bevisbyrden for, at der er sket et ulykkestilfælde, og det er ikke tilfældet i aktuelle situation.
>
> Resultatet af speciallæge undersøgelse – som er lavet efter, at der er foretaget en vurdering i skadesagen og i AES – ændrer ikke vores vurdering, idet der slet ikke er taget højde for dokumentationen for et ulykkestilfælde."

Nævnet har fået forelagt yderligere korrespondance fra parterne i form af breve af 4/5 2018 og 9/5 2018.

Af klagerens lægejournal fremgår bl.a.:

> **"22 04 2015. [Egen læge]**
> K: hø. sidig frozen shoulder. …
> …
> **12 11 2015. [Hospital]**
> Kontakt mhp radiologisk undersøgelse
> …
> Røntgenundersøgelse af hø. skulder:
> Viser ingen tegn på luksation eller fraktur. Derimod udtalt artrose i skapulohumeralleddet med udsletning af ledspalten, osteofytdannelse, subkondral sklerosering og subkondrale cyster. Diskret artrose i AC-leddet.
> Konklusion: Udtalt artrose i skapulohumeralleddet.
> …
> Ultralydsskanning af hø. skulder:
> Viser følger efter randlæsion med total afrivning af subscapularissenen, supraspinatus- og infraspinatussenen med tilhørende moderat intraartikulær og bursal væskeansamling. Teres minor senen synes at være intakt. Der ses ret udtalt atrofi af både subscapularis, supraspinatus og infraspinatus muskulaturen. Den langs bicepssene er lejret i sulcus bicipitis, hvor der ses væskeansamling. Den langs bicepssene er fortykket tydende på tendinose/følger efter partiel læsion.
> Konklusion:
> Følger efter randlæsion med total afrivning at subscapularis-, supraspinatus- og infraspinatussenen og tilhørende udtalt muskulær atrofi og moderat intraartikulær og bursal væskeansamling. Tendinose/følger efter partiel læsion sv.t. den lange bicepssene.
> …
> **16 11 2015. [Henvisning til fysioterapi]**
> Se venligts nedenstående epikriser ang. højre skulder. Pt. har nu igennem ca 2 år døjet med smerter i den. Pt har for år tilbage fået en ny skulder på venstre side og ønsker ikke at gennemgå dette på højre side. Henvises til fys mhb på stabiliserende øvelser.
> …
> **12 04 2016. [Hospital, besøgsnotat]**
> Forbehandling - skulder/albue
> Pt. har døjet med skulderartrose højresidigt i mange år. Har dog haft forudgående hendes faldtraume i starten af september 2015 i … bevaret funktion af skulderen. Efter faldtraumet har hun

haft pseudoparalyse, således at der ikke kunne foretages aktiv abduktion, fleksion og udadrotation - kun med nedsat kraft og bevægelsesradius. Der er foretaget UL-skanning af højre skulder den 14.12.2015, som viste en total afrivning af subscapularis, supraspinatus og infraspinatus. Kun teres minor er intakt.
Ultrasonisk findes der udtalt atrofi af subscapularis-, supraspinatus og infraspinatusmuskulaturen. Pt. har daglige smerter, og hendes venstre arm har sådan set overtaget samtlige funktioner.

Objektivt
Pt. kan kun foretage fleksion til maks. 30 grader, abduktion 30 grader, udadrotation maks. til 20 grader, indadrotation maks. til 90 grader. Der er 3/5 kraft ved samtlige rotator cuff-tests. Palpationsømhed sv.t. den lange bicepssene i sulcus.

Ultralydsskanning
Der genfindes de ultrasoniske fund. Der foreligger subakromial bursit. Komplet ruptur med retraktion til cavitas-kanten af subscapularis og supraspinatus og infraspinatus, teres minor er intakt. Tydelig væske-spejldannelse omkring den lange bicepssene i sulcus. Der foreligger medial subluksation af bicepssenen.

CT-skanning af højre skulder viser reduktion af knoglemassen sv.t. ledskålen fortil og cystedannelse sv.t. cavitas gleoidale og caput humeri.

Der gives behandlingstid mhp. revers skulderprotese, som med høj sandsynlighed vil reducere hendes højre skuldersmerter betydeligt. Ligeledes kan forventes en forbedring af fremad- og sideløft af skulderen. Udadrotation forbedres ikke ved indgrebet.

Hun vil gerne overveje dette, og vi holder forløbet åbent i de næste 6 mdr."

I vejledende udtalelse af 22/11 2016 fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring hedder det bl.a.:

"Vi vurderer:

Det varige mén er mindre end 5 procent

…

Varigt mén
Vurdering af varigt mén

Vores lægekonsulent med speciale i ortopædkirurgi har deltaget ved vurderingen af det varige mén.

Grundlaget for vores vurdering:

- … passerede den 1. september 2015 en planke over en bæk, hvorved hun faldt og landede på højre skulder.
- Den 22. september 2015 konsulterede … egen læge og klagede over smerter i højre skulder, men nævnte ikke noget traume mod skulderen.
- Den 12. november 2015 viste en røntgenundersøgelse svær slidgigt i højre skulder.
- … havde forud for hændelsen den 1. september 2015 gener i højre skulder.

Ved vurderingen af det varige mén har vi lagt vægt på, at … aktuelt klager over smerter og nedsat funktionsevne i højre skuder.

Vi vurderer i samråd med vores lægekonsulent, at det ikke i tilstrækkelig grad er sandsynliggjort, at der er årsagssammenhæng mellem hændelsen den 1. september 2015 og … aktuelle gener i højre skulder.

Vi har lagt vægt på, at det af sagens lægelige akter ikke fremgår, at der ved flere lægekonsultationer og undersøgelser i tidsmæssig nær tilknytning til hændelsen den 1. september 2015 er beskrevet et traume mod højre skulder.

Vi har derudover lagt vægt på, at det at de lægelige akter fremgår, at … forud for hændelsen den 1. september 2015 har haft genet i højre skulder, og at røntgenundersøgelsen den 12. november 2015 viste svær slidgigt i skulderen.

Da der er tale om en ulykkesforsikring, bliver der ved vurderingen at det varige mén ikke kompenseret for forværring eller gener, der skyldes forudbestående helbredsmæssige forhold.

På baggrund at ovenstående er det vores vurdering, at … aktuelle gener i højre skulder med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end den anmeldte hændelse.

På grund af manglende årsagssammenhæng vurderer vi derfor, at hændelsen den 1. september 2015 har medført et varigt mén på mindre end 5 procent."

Af ortopædkirurgisk speciallægeerklæring af 14/6 2017, indhentet af klageren, fremgår bl.a.:

"Tidligere
Skadelidte har for ca. 20 år siden fået indsat venstresidig skulderalloplastik … Ingen tidligere lidelser i eller skader mod højre skulder.
…
Resume
Det drejer sig om en nu …-årig frisk og velbevaret kvinde, der i begyndelsen af september 2015 faldt og slog højre skulder. Skulderen havde tidligere været velfungerende og hun kunne tidligere spille golf.

Ved ultralydsskanning fandtes afrivning af tre af senerne i skulderens senemanchet. Røntgenundersøgelse har endvidere vist svær slidgigt i skulderleddet.

Ved undersøgelse i Ortopædkirurgisk Ambulatorium, … Sygehus 12.04.2016 fandt man mulighed for behandling med en omvendt skulderprotese, men der er ikke foretaget yderligere, da skadelidte ikke har ønsket operation indtil videre.

Skadelidte klager over hvile- og belastningsrelaterede smerter i højre skulder, nedsat bevægelighed og nedsat styrke med påfølgende betydelig reduktion i daglige aktiviteter. Ved den objektive undersøgelse findes tydeligt muskelsvind i skuldermuskulaturen, svært nedsat bevægelighed med ledskurren og betydelig nedsat styrke over skulder, albue, håndled og hånd.

Konklusion
Der er overensstemmelse mellem de anførte klager og de objektive fund.

Skadelidtes aktuelle gener er en sandsynlig følge af ulykkestilfældet i september 2015. Hvor vidt rotatorcuffsenerne har været svækkede før ulykkestilfældet, kan ikke vurderes, men det er naturligvis en mulighed som følge af skadelidtes alder. Hun havde dog en normal fungerende skulder, normalt bevægeomfang, normal styrke og uden smerter.

Den påviste svære artrose i skulderen må dog vurderes at være forudbestående. Den var dog ikke symptomgivende på skadetidspunktet.

Diagnoser
Laesio traumatica tendinis subscapularis, supraspinati et infraspinati dxt. aequelae Arthrosis humeroscapularis dxt.

Der er hvile- og belastningsrelaterede smerter i højre skulder, nedsat bevægelighed i skulderen og nedsat styrke over højre skulder, albue, håndled og hånd. Skadelidte er pensionist og der er således ikke noget erhvervsevnetab. Der er mulighed for, at revers skulderprotese vil kunne reducere hendes smerter, men herudover er der ikke ortopædkirurgiske behandlingstilbud til hende. Uden yderligere behandling kan der ikke forventes nogen bedring i tilstanden. Der er risiko for forværring af tilstanden med tiden, som følge af udvikling af artrosen."

Forsikringsbetingelserne indeholder følgende bestemmelser:

"14 Hvilke skader dækker forsikringen?

A Direkte følger af et ulykkestilfælde

1. Forsikringen dækker direkte følger af et ulykkestilfælde. Ved et ulykkestilfælde forstås en pludselig hændelse, der forårsager personskade.
2. Forsikringen dækker derfor ikke personskade, der direkte eller indirekte er forårsaget af sygdom, sygdomsanlæg eller lidelse. Se dog punkt 14 B5 og 14 C.
3. Der skal være årsagssammenhæng mellem ulykkestilfældet og skaden for at opnå dækning. Ved vurderingen lægger vi blandt andet vægt på, om hændelsen er egnet til at forårsage personskaden."

Nævnet udtaler:

Klageren, der er født i 1930'erne, har anmeldt, at hun den 1/9 2015 faldt over en planke på stranden og landede på højre skulder, og at hun herefter har haft gener fra skulderen i form af smerter, nedsat bevægelighed og nedsat styrke. En røntgenundersøgelse har vist udtalt artrose i skulderleddet, og en ultralydsskanning har vist læsion med afrivning af tre af senerne i skulderens senemanchet.

9. 92089

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har i vejledende udtalelse af 22/11 2016 vurderet, at hændelsen den 1/9 2015 har medført et varigt mén på mindre end 5 %, idet det ikke findes tilstrækkeligt sandsynliggjort, at der er årsagssammenhæng mellem hændelsen den 1/9 2015 og hendes aktuelle gener i højre skulder. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring lægger blandt andet vægt på, at der ikke i journaler fra lægekonsultationer og undersøgelser i nær tilknytning til hændelsen den 1/9 2015 er beskrevet et traume mod højre skulder, og at det fremgår af lægejournalerne, at klageren forud for hændelsen den 1/9 2015 har haft gener i højre skulder, og at røntgenundersøgelsen den 12/11 2015 viste svær slidgigt i skulderen.

Klageren har indhentet en ortopædkirurgisk speciallægeerklæring af 14/6 2017, hvori det hedder, at der er overensstemmelse mellem skadelidtes klager og de objektive fund. Speciallægen anfører, at de aktuelle gener er en sandsynlig følge af ulykkestilfældet i september 2015. Det kan ikke vurderes, om rotatorcuffsenerne har været svækkede før ulykkestilfældet, men det er muligt henset til klagerens alder. Den påviste svære artrose i skulderen vurderes at være forudbestående.

Nævnet bemærker, at bevisbyrden for, at der er årsagssammenhæng mellem det anmeldte ulykkestilfælde og de nuværende helbredsgener, efter almindelige forsikringsretlige principper påhviler klageren.

Efter en gennemgang af sagen kan nævnet ikke kritisere, at selskabet har afvist at yde forsikringsdækning med henvisning til, at klageren ikke har bevist, at det anmeldte ulykkestilfælde den 1/9 2015 er årsag til hendes nuværende gener i højre skulder.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på udtalelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, som ikke finder det sandsynliggjort, at der er årsagssammenhæng. Nævnet har også lagt vægt på, at der ikke i lægejournaler i tidsmæssig tilknytning til hændelsen den 1/9 2015 omtales et traume mod højre skulder. Nævnet har videre lagt vægt på, at det fremgår af journalnotaterne af 22/4 2015, 16/11 2015 og 12/4 2016, at klageren har haft forudbestående gener fra højre skulder

som følge af artrose. Speciallægeerklæringen af 14/6 2017 giver efter nævnets opfattelse ikke grundlag for anden vurdering.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

_____

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Mette Eisenhardt